

COMMISSION ROYALE DES MONUMENTS ET DES SITES
KONINKLIJKE COMMISSIE VOOR MONUMENTEN EN LANDSCHAPPEN

Brussel Stedenbouw en Erfgoed
Directie Stedenbouw
Mevrouw Bety WAKNINE
Directeur général
Kunstberg 10-13
B - 1000 BRUSSEL

Ref. DCE : 2286-0030/05/2017-512PR (corr. : S. Duquesne)
Ref. DS : 19/PFU/657744 (corr. : /)
Ref. KCML : AA/AH/WSP20057_643_Vandendriessche_28A
Bijlage : 1 dossier

Brussel,

Betreft : SINT-PIETERS-WOLUWE. Roger Vandendriesschelaan 28A – Voormalig atelier Wolfers. Aanvraag tot unieke vergunning m.b.t. tot de verbouwing van het interieur, de inrichting van een archief- / kelderruimte onder de tuin en het omhakken van een boom. Eensluitend advies van de KCML

DIT ADVIES VERVANGT DE BRIEF VAN 20/09/2019

Mevrouw de Directeur generaal,

In antwoord op uw brief van 22/08/2019, ontvangen op 23/08/2019, sturen wij u het **ongunstig advies** dat onze Commissie over bovengenoemd onderwerp uitgebracht heeft tijdens haar vergadering van 11/09/2019.

DE CONTEXT

Bij besluit van 1/10/1998 zijn als monument ingeschreven op de bewaarlijst : de gevels en de bedaking van het atelier Wolfers evenals het toegangshek met pilasters.

Dit voormalige kunstenaarsatelier werd gebouwd in 1906 volgens de plannen van architect E. Van Nooten, in opdracht van Philippe Wolfers (1858-1929), één van de belangrijkste beeldhouwers en edelsmeden van de Art Nouveau en van het Belgisch symbolisme.

Het bevindt zich op een centraal in het bouwblok gelegen perceel en is bereikbaar via een lange toegangsweg afgesloten met een opmerkelijk hekken in Art Nouveaustijl. Dit werd waarschijnlijk ontworpen door de bouwheer, die hier zijn atelier en de zetel van het familiebedrijf wilde vestigen, en de toegang opvatte als uithangbord.

Philippe Wolfers liet het atelier na aan zijn zoon Marcel (1886-1976), ook beeldhouwer en edelsmid en vooral actief tijdens het Interbellum. Na diens dood stond het pand meerdere jaren leeg vooraleer het in de late jaren 1990 een nieuwe eigenaar kreeg.

Naar aanleiding van een recente eigendomswissel, en om DE sinds de jaren 1990 gepleegde inbreuken op te heffen, werd een globale aanvraag tot regulariseren ingediend waarvoor een unieke vergunning afgeleverd werd op 11/04/2017. De DCE vermeldt dat de werken overeenkomstig de stedenbouwkundige vergunning (19/PFU/622308). Op het goed rusten dus geen bouwovertrengingen meer.

De huidige aanvraag

Dit punt staat evenwel los van de huidige aanvraag die ingediend is door de nieuwe eigenaar. Ze voorziet in het huis (voormalig atelier):

- binnenmuren tussen keuken, eethoek en leefkamer weghalen en de integratie van het perron ;
- vervangen van de vloer op tuinniveau en het plaatsen van vloerverwarming;
- plaatsen van een trap naar de ondergrondse doorgang tussen woning en kelderuitbreiding,
- aanbrengen van een lichtkoepel in de gastenkamer, naast de 'ondergrondse' garage;

1/3

COMMISSION ROYALE DES MONUMENTS ET DES SITES
KONINKLIJKE COMMISSIE VOOR MONUMENTEN EN LANDSCHAPPEN

COMMISSION ROYALE DES MONUMENTS ET DES SITES
KONINKLIJKE COMMISSIE VOOR MONUMENTEN EN LANDSCHAPPEN

in de tuin:

- een ondergrondse doorgang aanleggen naar achterliggend atelier en bouw van een kelder / archiefruimte onder de tuin;
- een nieuw terras aanleggen, de bestaande plataan omhakken en maaiveld verhogen (rioleringswerken);
- gedeeltelijk afbreken van de tuinmuur.

ADVIES VAN DE KCML

Hoewel bovengenoemde ingrepen op materieel en technisch vlak niet noodzakelijk een negatieve impact hebben op het voormalige kunstenaarsatelier, meent de KCML dat de ondergrondse uitbreiding en de gevolgen daarvan voor de tuin geen esthetische of patrimoniale meerwaarde betekenen voor het geheel en niet bijdragen tot een kwalitatieve beleving van dit erfgoed en zijn onmiddellijke omgeving.

Op stedenbouwkundig vlak is dit project erg ingrijpend voor het binnenblok en komt het de leefbaarheid ervan niet ten goede. De ingrepen -die bovendien onomkeerbaar zijn- zouden een overmatige druk leggen op het perceel, door het ondoorlaatbaar maken van een grote oppervlakte, het omhakken van een boom en het belangrijke grondverzet. Ook het uitvoeren van werken met dergelijke omvang legt een zware druk op het binnenblok. Het dossier verstrekt op dit punt trouwens weinig tot geen informatie.

Samengevat meent de KCML dat de voorgelegde interventies te omvangrijk zijn in verhouding tot de aard van het wettelijk gevrijwaarde pand. Zij vraagt het ontwerp te herzien en een eventuele ondergrondse doorgang tot het strikte minimum te beperken.

Eventuele stabiliteits- en consolidatiewerken van de op de bewaarlijst ingeschreven gevels ten gevolge (ondergrondse) verbouwingswerkzaamheden moeten door de DPC nauwkeurig opgevolgd worden zoals gebruikelijk.

Tot slot stelt men vast dat het voormalig koetshuis uitgerust werd met zonnepanelen. Vanwege de visuele impact van deze installatie op de tuin en het atelier zou deze installatie het voorwerp moeten uitmaken van een vergunningsaanvraag. De KCML vraagt over dit punt meer opheldering.

Hoogachtend,

A. AUTENNE
Secretaris

C. FRISQUE
Voorzitter

Cc : BUP-DCE : S. Duquesne